

Către: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Autoritatea de Management pentru PEO

OBSERVAȚII ȘI SOLICITĂRI CLARIFICARE

Ghidul solicitantului – Condiții Specifice “Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale în mediul urban”

17.10.2023

În contextul apelului de proiecte menționat mai sus, deschis până pe 13.11.2023, vă rugăm să clarificați și/sau corectați următoarele aspecte cuprinse în Ghidul Condiții Specifice:

1. **Schema de ajutor de minimis asociată apelului:** Având în vedere faptul că nu a fost publicată și schema de ajutor de minimis aferentă apelului de proiecte împreună cu Ghidul Solicitantului Condiții Specifice, vă rugăm să clarificați când ar urma ca această să fie disponibilă și să ne puneți la dispoziție documentul în forma draft, presupunând că acesta este în curs de aprobare la Consiliul Concurenței.
2. **Mecanismul de recuperare a ajutorului de minimis (inclusiv în cazul corecțiilor financiare aplicate):** De asemenea, vă rugăm să clarificați dacă în cuprinsul schemei de ajutor de minimis sau într-un alt document subsecvent aferent PEO sau apelului de proiecte în cauză este sau va fi cuprinsă modalitatea de recuperare a ajutorului de minimis de la beneficiarii de minimis care nu și-au îndeplinit obligațiile (inclusiv în cazul corecțiilor financiare aplicate conform prevederilor de la paginile 33 și 35 din Ghid). În mod particular, dorim să clarificați încă din această fază mecanismul de recuperare și dacă se va aplica același sistem aferent POCU, respectiv că recuperarea ajutorului de minimis se va realiza de către furnizorul de minimis (AM PEO).

Solicităm această clarificare deoarece schema de ajutor de minimis nu este disponibilă, iar în cuprinsul Ghidului Condiții Specifice este menționat în mai multe locuri faptul că administratorul schemei de ajutor de minimis are obligația de a recupera sumele de la beneficiari, lucru care este imposibil *de facto* în condițiile în care administratorul de minimis nu are puterea publică și nici mecanismele coercitive necesare pentru a forța o organizație să returneze ajutoarele acordate. Considerăm, așadar, că mecanismul aplicat în cadrul POCU ar trebui preluat prin prevederi clare și la nivelul PEO.

Dăm ca exemplu de exprimare din Ghid următoarea precizare de la pagina 34: *„În situația în care după 8 luni de la finalizarea Etapei I, nu sunt ocupate toate locurile de muncă asumate prin Planul de afaceri, **administratorul schemei de ajutor de minimis are obligația de a rezilia Contractul de subvenție și de a recupera toate sumele plătite către întreprinderea socială respectivă.**”*

3. **Categoriile de grup țintă (pagina 15):** Cu privire la grupul țintă al proiectului, vă rugăm să clarificați:
 - 3.1. Dacă studenții care au terminat studiile se încadrează în categoria „persoane aflate în căutarea unui loc de muncă”,
 - 3.2. Dacă românii din diaspora care nu au un loc de muncă în România, dar care își doresc să se întoarcă în țară să înființeze o întreprindere socială în mediul urban se încadrează în categoria „persoane aflate în căutarea unui loc de muncă”,
 - 3.3. Dacă pentru categoria de grup țintă „tineri cu vârsta de peste 30 de ani” sunt eligibile și persoanele care au loc de muncă, cu condiția de a avea vârsta între 30 și 35 de ani,

- 3.4. Care este definiția aplicabilă acestui apel de proiecte pentru categoria „persoane din grupuri dezavantajate pe piața muncii”. Vă rugăm să indicați legislația în care se regăsește clar definiția acestei categorii sau să furnizați o definiție clară în acest sens.
 - 3.5. Dacă este suficientă confirmarea apartenenței la grupul țintă „persoane din grupuri dezavantajate pe piața muncii” prin declarație pe propria răspundere? Dacă nu, vă rugăm să indicați clar documentele care sunt așteptate în vederea confirmării apartenenței la acest grup țintă.
 - 3.6. Dacă definițiile aplicabile pentru grupurile de grup țintă „șomeri”, „șomeri de lungă durată”, „persoane aflate în căutarea unui loc de muncă” sunt cele conform Legii 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.
 - 3.7. Dacă tinerii NEETs sunt eligibili în cadrul acestui apel de proiecte, având în vedere că aceștia pot fi încadrați, spre exemplu, la categoria „persoane aflate în căutarea unui loc de muncă”.
4. Având în vedere indicatorul **5SR05 Locuri de muncă nou create, ocupate la 6 luni de la finalizarea intervenției**, vă rugăm să clarificați care este momentul considerat cel de „finalizare a intervenției”? Este data de finalizare a perioadei de implementare a proiectului? Sau data finalizării perioadei de implementare a planului de afaceri de afaceri pentru fiecare întreprindere socială sprijinită în cadrul proiectului? Vă rugăm să indicați în cuprinsul ghidului ce termen va fi luat în calcul ca „finalizare a intervenției”.
 5. **Cofinanțarea proprie ce trebuie asigurată de beneficiarii de minimis:** Vă rugăm să clarificați dacă modul de calcul aferent cofinanțării în cazul unui sprijin financiar (grant) de 100.000 euro și o cofinanțare de 10% (nivelul minim stabilit conform Ghidului) este de forma: $10\% \times 100.000 \text{ euro} = 10.000 \text{ euro}$.

Conform formulării cuprinse în Ghidul aferent acestui apel de proiecte la pagina 19, „[...] persoana din grupul țintă care înființează întreprinderea socială trebuie să asigure o cofinanțare proprie de minimum 10% din valoarea sprijinului financiar primit” contribuția proprie s-ar calcula conform formulei de mai sus, respectiv la valoarea grantului și nu la valoare eligibilă a proiectului (planului de afaceri în acest caz), rezultând următoarele valori:

- Valoare grant = 100.000 euro
- Valoare contribuție proprie = $100.000 \text{ euro} \times 10\% = 10.000 \text{ euro}$
- Valoare eligibilă plan de afaceri (grant+contribuție proprie) = 110.000 euro
- % contribuție proprie în total valoare eligibilă a planului de afaceri = $10.000/110.000 \times 100 = 9,09\%$

Motivul pentru care solicităm această clarificare este dat de faptul că dorim să ne asigurăm că am înțeles corect modul în care se dorește calcularea contribuției proprii a beneficiarului de minimis, în contextul în care practica în finanțările nerambursabile (inclusiv la nivelul PEO) este că procentul de contribuție proprie se stabilește din valoarea eligibilă a proiectului și nu ca procent din valoare asistenței financiare nerambursabile (grant/sprijin financiar nerambursabil).

De asemenea, tot cu privire la cofinanțarea proprie ce trebuie asigurată de persoanele din grupul țintă, vă semnalăm nevoia de a corecta mențiunea de la pagina 19 din Ghid („cofinanțarea proprie de minimum 10% din valoarea sprijinului financiar acordat pentru întreprindere socială înființată **poate fi** asigurată în bani”) deoarece conduce la interpretarea eronată că întreprinderile sociale ar putea asigura contribuția proprie și în alt fel decât în bani (de exemplu în natură), în condițiile în care conform mențiunilor de la pagina 34 contribuția proprie poate fi asigurată exclusiv în bani.

6. **Aplicarea corecțiilor financiare pentru neîndeplinire condiții beneficiari minimis:** Având în vedere că există două tipuri de corecții financiare aplicabile beneficiarilor de minimis (conform mențiunilor de la paginile 33 și 35), un set pentru întârzieri în ocuparea locurilor de muncă și un set pentru întârzieri în obținerea atestatului de întreprindere socială, vă rugăm să clarificați următoarele:

- 6.1. Corecțiile financiare pentru cele două tipuri de întârzieri se aplică concomitent?
- 6.2. Cum se interpretează modul de prezentare a corecțiilor din cadrul Ghidului pentru întârzieri în ocuparea locurilor de muncă (pagina 33)? Spre exemplu: „[...] în procent de 25/număr total de locuri de muncă...” în cazul unei afaceri care a primit un sprijin de 100.000 de euro și și-a asumat 5 locuri de muncă se calculează ca: $25\%/5 \text{ locuri de muncă} = 5\% \text{ per loc de muncă}$? Cu alte cuvinte, în cazul în care afacerea a întârziat ocuparea a 2 dintre locurile de muncă pentru 1 lună, se aplică un procent de corecție de $5\% \times 2 = 10\%$ din sprijinul nerambursabil?

7. **Clarificarea aplicării precizării de la pagina 34** - „În situația în care după 8 luni de la finalizarea Etapei I, nu sunt ocupate toate locurile de muncă asumate prin Planul de afaceri, administratorul schemei de ajutor de minimis are obligația de a rezilia Contractul de subvenție și de a recupera toate sumele plătite către întreprinderea socială respectivă”: Având în vedere că beneficiarii de minimis au dreptul, conform precizării de la pagina 33, de a reocupa locurile de muncă vacante în termen de maximum 30 de zile de la vacantarea acestora, presupunem că intenția precizării menționate mai sus este de a reglementa situația în care întreprinderea socială nu a ocupat niciun loc de muncă, nu situația în care întreprinderea are locuri de muncă vacante la momentul împlinirii a 8 luni după finalizarea Etapei I, dar în curs de reocupare. În acest context considerăm necesară reformularea precizării pentru a nu induce în eroare beneficiarii și reprezentanții finanțatorului în perioada de implementare a afacerilor și pentru a nu conduce la situații absurde în care, prin aplicarea *ad literam* a precizării, beneficiari de minimis de bună credință, dar cu vacantări de locuri de muncă fix la momentul împlinirii aceluși termen de 8 luni să se găsească în situația de a li se solicita returnarea finanțării primite și rezilierea contractului.

Reformularea propusă pentru a evita aceste potențiale situații este: „În situația în care după 8 luni de la finalizarea Etapei I, ~~nu sunt ocupate toate locurile de muncă asumate~~ **nu a fost ocupat niciun loc de muncă asumat** prin Planul de afaceri, administratorul schemei de ajutor de minimis are obligația de a rezilia Contractul de subvenție și de a recupera toate sumele plătite către întreprinderea socială respectivă”.

8. **Clarificarea perioadei de implementare a planului de afaceri**, mai exact a perioadei în care întreprinderea socială poate utiliza ajutorul de minimis acordat (angajarea cheltuielilor) și primi tranșele de ajutor de minimis: Având în vedere să acest aspect nu este menționat ca atare în cadrul Ghidului (și au existat dificultăți de înțelegere și operaționalizare a acestui concept în cadrul apelurilor POCU dedicate sprijinirii înființării întreprinderilor sociale), vă rugăm să clarificați care este durata perioadei de implementare a planului de afaceri în cadrul acestui apel de proiecte. Din precizarea de la pagina 35 - „Durata de implementare a etapei II este de minimum 14 luni dar nu mai mult de 18 luni de la finalizarea Etapei I” - se poate deduce că și perioada de implementare a planului de afaceri de către fiecare întreprindere socială în cadrul proiectului poate fi și ea de minimum 14 luni și maximum 18 luni de la semnarea contractului de subvenție în funcție de cum alege fiecare dintre antreprenori. Vă rugăm să ne confirmați că înțelegerea noastră este corectă și, de asemenea, să cuprindeți, pentru claritate, și în Ghidul Solicitantului această mențiune exactă referitoare la perioada de implementare a planului de afaceri de către întreprinderile sociale sprijinite cu ajutor de minimis în cadrul proiectului.
9. **Clarificarea aplicării precizării de la pagina 36** - „Persoanele fizice din grupul țintă nu pot avea calitatea de asociat, administrator, reprezentant sau angajat în cadrul a mai mult de o întreprindere înființată în cadrul acestui apel” - mai exact a perioadei până la care se aplică această interdicție, pentru eliminarea oricăror interpretări excesive.

Propunem ca această mențiune să fie reformulată după cum urmează pentru a evita interpretări excesive, fără beneficii reale pentru niciuna dintre părți: „Persoanele care fac parte din echipa de proiect, asociații sau angajații din cadrul beneficiarului sau partenerilor săi din proiect nu pot avea calitatea de angajați sau

*asociați în cadrul întreprinderilor înființate prin proiect. **Această interdicție se aplică din momentul înființării întreprinderii sociale, pe toată perioada de implementare a planului de afaceri de către beneficiarul de minimis**”.*

Solicitarea noastră vine în contextul experienței din apeluri de proiecte anterioare cu același format și cu această precizare lacunară inclusă în ghidul solicitantului care a generat interpretări absurde precum imposibilitatea ca unul dintre antreprenorii selectați în cadrul proiectului să se angajeze la unul din partenerii din proiect în perioada de sustenabilitate a afacerii pe o poziție de cercetare fără nicio legătură cu proiectul POCU derulat și finanțarea de minimis primită. Astfel de situații nu doar că depășesc cadrul conflictului de interese potențial pe care presupunem că dorește AM PEO să îl evite prin această prevedere, ci limitează fără justificare dreptul la muncă și dreptul la colaborări firești între profesioniști dintr-un domeniu și organizații relevante. În cazul prezentat mai sus era vorba de un profesionist din domeniul urbanismului care ar fi urmat să fie angajat pe un proiect de cercetare al unei universități, fără nicio legătură cu proiectul Innotech Student în care ambele părți erau implicate (urbanistul era reprezentant legal al unei întreprinderi înființate prin proiect ce avea ca administrator de grant o altă organizație din parteneriat decât universitatea respectivă, iar universitatea avea calitate de partener în proiectul Innotech Student).

10. În contextul mențiunii de la pagina 38 - „*Nu este posibil ca un angajat să fie plătit simultan atât din cadrul proiectului, cât și din subvenția în baza Legii 76/2002*” – vă rugăm să clarificați dacă nu este posibilă utilizarea ambelor surse de finanțare în condițiile în care se acoperă parțial costurile salariale din fiecare dintre acestea fără suprapunere. Spre exemplu: dacă pentru un angajat al întreprinderii sociale este prevăzut un cost salarial de 3000 de lei pe lună acesta poate fi asigurat în sumă de 2000 de lei din subvenția în baza Legii 76/2002 și 1000 de lei din bugetul de minimis aferent finanțării accesate în cadrul proiectului PEO? Din perspectiva dublei finanțări considerăm că nu există nicio problemă, nefiind vorba de aceeași sumă acoperită din două surse, ci o împărțire a costurilor salariale între două surse financiare, ceea ce contribuie suplimentar la potențialul de autosusținere al întreprinderii sociale.
11. În contextul precizărilor privind membrii grupului țintă de la pag. 15, precum și ai angajaților din întreprinderi (pag.34), vă solicităm să completați ghidul în sensul includerii și a posibilității ca aceștia să aibă reședința în regiunile vizate de proiect (după cum a fost cazul și în apelurile POCU similare), nu doar domiciliul cum este precizat la acest moment.
12. Cu privire la Grila de evaluare tehnică și financiară, vă semnalăm următoarele elemente care necesită corecție și/sau clarificare:
 - **Subcriteriul 1.1:** Este trecut în mod eronat ca disjunctiv. Firesc, având în vedere elementele care se punctează, precum și punctajul total al criteriului *Relevantă*, este ca acesta să fie cumulativ.
 - **Subcriteriul 2.2:** Intervalele de locuri de muncă în baza cărora se face punctarea sunt incomplete. Vă rugăm să le completați. În forma actuală, pentru regiunile mai puțin dezvoltate, acestea sunt:
 - Pentru 0 puncte: 84 locuri de muncă
 - Pentru 1 punct: 88-100 locuri de muncă (***lipsesc variantele de 85,86,87***)
 - Pentru 2 puncte: 104-116 locuri de muncă (***lipsesc variantele de 101, 102, 103 locuri de muncă***)
 - Pentru 3 puncte: 120-132 locuri de muncă (***lipsesc variantele de 117, 118, 119 locuri de muncă***)
 - Pentru 4 puncte: peste 136 locuri de muncă (***lipsesc variantele de 133, 134, 135 locuri de muncă***).

Similar și în cazul proiectelor ITI.

Practic, în forma actuală a ghidului, proiectele adresate regiunilor mai puțin dezvoltate care propun 85, 86, 87, 101, 102, 103, 117, 118, 119, 133, 134, 135 locuri de muncă sunt într-un vid de punctare, cu toate că ele pot exista ca variantă de design de proiect.

Exemplu: un proiect adresat regiunilor mai puțin dezvoltate care propune înființarea a 13 afaceri x 4 locuri de muncă cu câte 70.000 euro/afacere și a 13 afaceri x 5 locuri de muncă cu câte 90.000 euro/afacere ar propune o valoare a indicatorului 5SO06 de 117 locuri de muncă care nu este acoperită de nicio variantă de punctaj în forma actuală a grilei.

13. **Subcriteriul 3.7:** Vă rugăm să clarificați cum/pe ce bază va fi evaluată experiența anterioară în implementarea schemelor care vizează acordarea de granturi și acordat punctajul pe fiecare dintre organizațiile care implementează proiectul (solicitant și parteneri) din perspectiva ratei de realizare a indicatorilor. Este necesară depunerea ca anexă la proiect de documente justificative privind proiecte/inițiative similare care să reflecte ratele de realizare a indicatorilor?
14. **Subcriteriul 3.7:** În cazul unui parteneriat în care o parte unele dintre organizații au indicatori realizați peste 90% și altele între 80% și 90%, cum va fi calculat punctajul? Se va calcula un indicator mediu la nivel de parteneriat?
15. **Subcriteriul 3.6:** Formularea actuală a explicațiilor de la acest subcriteriu este incompletă în sensul în care deși la subcriteriu se menționează că se va puncta faptul că „*Solicitantul și partenerii (în cazul proiectelor implementate în parteneriat) au experiență în cel puțin unul din domeniile de activitate, aferente activităților relevante*”, conform explicațiilor din grila actuală, se acordă punctaj doar în cazul în care solicitantul și partenerii au experiență de minimum 12 luni în implementarea de scheme care vizează granturi.

Conform Ghidului, activitățile relevante aferente acestui apel de proiecte sunt:

- I.3. Derularea programelor de formare antreprenorială
- I.5. Selectarea planurilor de afaceri ce vor fi finanțate în cadrul proiectului
- I.6. Furnizarea, de către administratorul schemei de antreprenariat, a serviciilor personalizate de consiliere ulterior finalizării procesului de selecție a planurilor de afaceri
- I.7. Asigurarea înființării și demarării funcționării întreprinderilor ce vor implementa planurile de afaceri cu ajutor de minimis în cadrul proiectului
- II.1. Decontarea de către administratorul schemei pentru entitățile economiei sociale a sumelor aferente implementării planurilor de afaceri selectate în cadrul proiectului
- II.2. Monitorizarea funcționării și dezvoltării entităților de economie socială finanțate

Așadar, punctarea doar a experienței în implementarea de scheme ce vizează granturi (asimilabilă activităților II.1. și II.2) este limitativă și discriminatorie, nu doar prin raportare la esența acestui apel de proiecte, cât și prin raportare la conținutul efectiv al subcriteriului și ce anume ar trebui să se puncteze.

Pentru a evita situațiile de depunctare incorectă și/sau de discriminare a parteneriatelor formate din mai multe organizații, fiecare specializate pe anumite tipuri de activități relevante pentru apelul de proiecte (nu neapărat pe implementarea de scheme ce vizează acordarea de granturi, ci de exemplu pe partea de formare antreprenorială și mentorat), solicităm reformularea coloanei de explicații aferente subcriteriului 3.6 după cum urmează:

- Cel puțin una dintre organizațiile din parteneriat (solicitant și partener/parteneri) are experiență de minimum 12 luni în implementarea de scheme care vizează acordarea de granturi,

SAU

- Solicitantul și partenerii (dacă proiectul se implementează în parteneriat) are/au experiență de minimum 12 luni în cel puțin una din activitățile relevante aferente apelului de proiecte, respectiv derularea de programe de formare antreprenorială/selectarea de planuri de afaceri/furnizarea de servicii de consiliere/asigurarea înființării de întreprinderi/decontarea de sume aferente implementării de planuri de afaceri/monitorizarea funcționării și dezvoltării entităților de economie socială.

Vă stăm la dispoziție pentru orice informații suplimentare considerați că sunt necesare și vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate pentru a dezvolta linii de finanțare care să sprijine cu adevărat dezvoltarea sectorului economiei sociale în România.

De asemenea, în contextul clarificărilor și corecțiilor necesare pentru a face Ghidul mai clar, precum și având în vedere complexitatea proiectelor de pregătit, vă solicităm să luați în considerare prelungirea apelului de proiecte cu o lună, respectiv până pe 13 decembrie 2023.

Cu stimă,

Raluca Prelucă,
Cristina Pojoga,
Parteneri & Consultanți seniori fonduri-structurale.ro